

Anton Utbildning AB

2023-11-02

1 (21)

Dnr- SI 2023:5781

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Antonskolan
Österäng i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Antonskolan Österäng* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Antonskolan Österäng* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver skapa en funktionell organisation med tydliga roller, mandat och mötesstrukturer. I detta ingår att rektorn med tydlighet leder och styr det kollegiala lärandet och följer upp om detta ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektorns ledning utveckla arbetet med att synliggöra syftet med undervisningen för eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna arbeta för att utveckla en samsyn, gemensamma strategier och förhållningsätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver organisera verksamheten så att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg och se till att lärarna arbetar med olika metoder för kvalitetssäkring för att öka likvärdigheten i omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2 maj 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5781) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Antonskolan Österäng* leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp skolans resultat, undervisningens genomförande samt de förutsättningar som lärarna getts. Granskningen visar vidare att rektorn utifrån sin uppföljning beslutar om förbättringsåtgärder och resursfördelning, men att dessa inte bygger på någon genomförd analys. Vidare visar granskningen att rektorn på flera sätt leder och styr skolans jämställdhetsarbete. Slutligen visar granskningen att skolan har tydliga arbets- och förhållningssätt som tillämpas av lärarna och att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka, men att det saknas tydliga strukturer för det kollegiala lärandet och att rektorn inte leder arbetet.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp skolans resultat, undervisningens genomförande samt de förutsättningar som lärarna getts. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat genom klassvisa mitterminsuppföljningar och i tätare så kallade garantimöten för årskurs 1–3 samt genom att ta del av bedömningar och betyg i slutet av höstterminen samt vid läsårsslutet. Rektorn deltar även vid arbetslagens veckovisa möten samt möten med elevhälsoteamet. Rektorn följer upp undervisningens genomförande genom regelbundna lektionsobservationer samt genom att samla in lärarnas terminsplaneringar. Det framgår även att rektorn i slutet av varje läsår efterfrågar

arbetslagens utvärderingar samt lärarnas individuella utvärderingar och analyser av årets arbete från lärarna gällande undervisningen. Rektorn följer upp värdegrundsresultaten genom trygghets- och trivselenkäter, Skolinspektionens skolenkät samt vid elevråd och kan genom kuratorns arbete följa hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Kuratorn har utarbetat ett årshjul för värdegrundsarbetet som lärarna arbetar efter och i slutet av läsåret redovisar lärarna sitt arbete i en utvärdering till kuratorn som rektorn tar del av.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån sin uppföljning beslutar om förbättringsåtgärder och resursfördelning men att dessa inte bygger på någon genomförd analys. Av intervju med rektorn och av inlämnad dokumentation samt av intervjuer med elevhälsan och lärare framgår att de förbättringsåtgärder och den resursfördelning som rektorn beslutar om utgår ifrån den analys som lärarna gör i sina läsårsutvärderingar och inte utifrån en självständig analys som rektorn har gjort. Lärarnas läsårsutvärderingar innehåller även en analys av effekter av insatta åtgärder. Rektorn har i sin uppföljning av skolans studieresultat sett ett behov av att höja måluppfyllelsen i svenska och svenska som andraspråk och har därför inför detta läsår beslutat om att rikta extra resurser till dessa lektioner i årskurs 4–6. Rektorn har även beslutat om att öka lärartätheten i lågstadiet för att höja elevernas måluppfyllelse i svenska, engelska och matematik.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn på flera sätt leder och styr skolans jämställdhetsarbete. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att rektorn följer upp hur lärarna arbetar med jämställdhet i sin undervisning, i form av riktade frågor i lärarnas individuella läsårsutvärderingar. Frågorna handlar bland annat om varför resultaten ser ut som de gör och hur lärarna kopplar dessa siffror till sin undervisningspraktik. Det framgår vidare att rektorn följer upp och analyserar pojkars och flickors studieresultat, men rektorn berättar i intervju att hen inte kan se tydliga mönster då skillnaderna snarare ligger på individnivå. Vidare framgår att rektorn gett kuratorn i uppdrag att analysera skolans anmälningar om kränkande behandling och rektorn tar del av analysen för att skaffa sig en bild av helheten på skolan. I denna analys har skolan identifierat att pojkar är överrepresenterade i kränkingsanmälningarna och skolan arbetar därför åtgärdande med specifika elever. I skolans plan mot kränkande behandling framkommer att skolans främjande jämställdhetsarbete bland annat innefattar att lärare och övrig personal ska göra medvetna val när de fördelar elever gruppvis, att skolan genomför kill- och tjejsnack och att det finns gemensamt värdegrundsarbete i arbetslagen utifrån jämställdhet. Det framkommer även i intervjun med elevhälsan och i inlämnad dokumentation att skolan har ett årshjul där

de olika arbetslagen och årskurserna under läsåret arbetar med olika teman, varav jämställdhet är ett.

Ledning och organisation

Vidare visar granskningen att skolan har tydliga arbets- och förhållningssätt som också tillämpas av lärarna. Av intervjuer med lärare framgår att skolans rutiner kring bland annat frånvaro och anmälningar av kränkande behandling är tydliga och att lärarna följer dessa. Det framkommer även att rutinerna som finns på skolan finns lättillgängliga och att vissa rutiner repeteras vid varje läsårsstart. Vidare framgår det att obehöriga lärare ges en planerad introduktion samt stöd i sitt arbete.

Slutligen visar granskningen att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka, men att det saknas tydliga strukturer för det kollegiala lärandet och att rektorn inte leder arbetet. Av intervjuer och inlämnad dokumentation framgår att det visserligen finns konferenstid avsatt för kollegialt lärande varje vecka, men att rektorns styrning och ledning av det kollegiala lärandet är begränsad. Den avsatta tiden har inte någon fast mötesstruktur och det är därför oklart vad som ska diskuteras och arbetas med. Det framgår att rektorn beslutat att skolan ska arbeta med genrep pedagogik och att detta arbete ska ledas av förstelärarna. Vissa mötestillfällen har visserligen varit avsatta för förstelärarna att leda det kollegiala arbetet kring genrep pedagogik, dock framgår att det råder en otydlighet kring förstelärarnas mandat att leda det pedagogiska utvecklingsarbetet. Detta får till följd att flertalet mötestillfällen i vissa arbetslag därför används till annat arbete. Det framgår även att rektorns uppföljning av det kollegiala lärandet är begränsad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver skapa en funktionell organisation med tydliga roller, mandat och mötesstrukturer. I detta ingår att rektorn med tydlighet leder och styr det kollegiala lärandet och följer upp om detta ger avtryck i undervisningen.

Granskningen visar att det saknas tydliga strukturer kring det kollegiala lärandet. Det finns visserligen en struktur för möten mellan lärarna, men syftet med detta samarbete samt rektorns styrning och uppföljning av det som sker i kollegiet är begränsad.

Enligt 2 kap. 9–10 §§ skollagen ska det pedagogiska arbetet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektor beslutar om sin enhets inre organisation. Det framgår även av läroplanen att rektorn som

pedagogisk ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydligare styr vad arbetet vid de olika mötesforum som finns på skolan ska inriktas mot genom att tydliggöra specifikt syfte och förväntningar. Detta arbete kan primärt utgå ifrån att rektorn klargör personalens olika roller samt vilka mandat enskilda lärare har att leda arbetet. Rektorn behöver även på ett mer strukturerat sätt följa upp det kollegiala lärandet för att försäkra sig om att det också ger avtryck i undervisningen. Detta kan till exempel ske genom att rektorn gör regelbundna klassrumsobservationer som har fokus på specifika områden som tidigare har varit uppe för diskussion i kollegiet. Ett annat sätt är att organisera för återkommande auskultationer mellan lärarna med fokus på specifika områden samt med strukturerad återkoppling till rektorn.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen på Antonskolan Österäng präglas av att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation samt att en övervägande del av lärarna anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp. Granskningen visar vidare att eleverna ges vissa möjligheter att arbeta med strategier för sitt eget lärande och till reflektion utan ett givet svar och att lärarna på olika vis gör eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Granskningen visar att undervisningen är varierad och präglas av olika arbetssätt och arbetsformer samt att eleverna ges ett aktivt

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen (Lgr 22), 2.8 Rektorns ansvar.

lärarstöd under lektionerna. Slutligen visar granskningen att lärarna visserligen ofta har en viss struktur i undervisningen och ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna, men att syftet med undervisningen inte alltid tydliggörs för eleverna.

Självförtroende, motivation och anpassningar

Granskningen visar att undervisningen präglas av att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Av intervjuer med elever, lärare och lektionsobservationer framgår att lärarna genom att ha goda relationer till sina elever stöttar eleverna i arbetet och försöker motivera och uppmuntra dem att hitta egna lösningar samt utveckla sina svar. Lärarna beskriver hur de genom både muntlig återkoppling under lektionen och skriftlig återkoppling i sina bedömningar ger beröm och framsyftande kommentarer och därmed uppmuntrar eleverna att ta nästa steg i sin kunskapsutveckling. Ett sätt som en del lärare använder sig av är lärandematriser för att tydliggöra för eleverna var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Genom att visa nästa steg för eleverna visar lärarna även att de tror på att eleverna ska kunna ta sig dit och motiverar dem därmed att gå framåt i sin utveckling. Ett annat sätt är att ge elever språkligt stöd. Vissa lärare beskriver att flera av eleverna ofta har förmåga att lösa ett problem eller kan svaret på en fråga, men kan behöva språkligt stöd för att formulera sig vilket lärarna ger dem. Lärare berättar även att de jobbar för att klassrumsklimatet ska vara tillåtande så att eleverna känner sig trygga att prova sig fram och därigenom kunna utmana sig själva.

Vidare visar granskningen att en övervägande del av lärarna anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp. Av inlämnad dokumentation, lärarintervjuer samt lektionsobservationer framgår att lärarna är noggranna när de delar in eleverna i grupper, med tanke på vilka konstellationer som gynnar elevernas lärande bäst. Några årskurser har även tillgång till digitala läromedel som anpassar uppgifterna individuellt till elevernas nivå och progression. I några klasser och ämnen samarbetar två lärare i klassrummet och delar upp klassen i olika undervisningsgrupper som arbetar med samma stoff, men med olika anpassningar utifrån aktuell elevgrupp. Två årskurser har svenskundervisning parallellt på schemat vilket gör att lärarna kan jobba med åldersblandade grupper vilka omformas över tid utifrån elevernas individuella behov. Lärarna kan därigenom i högre utsträckning anpassa undervisningen till varje enskild elev. I intervju med lärare i ett stadium framkommer dock att de upplever att det är svårt att nå och stimulera de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling eftersom de har flera elever i sina klasser som behöver mycket stöd för att nå betyget E. Det framgår vidare att skolan vid mitterminskonferensen huvudsakligen diskuterar de elever som riskerar att inte nå betyget E. Samtidigt berättar elever i intervju att

lärarna alltid har extrauppgifter som eleverna kan fortsätta arbeta med när de blivit klara med sina uppgifter, både uppgifter av repetitiv och av fördjupande karaktär.

Reflektion och delaktighet

Granskningen visar att eleverna ges vissa möjligheter att arbeta med strategier för sitt eget lärande och till reflektion utan ett givet svar. I intervjuer med lärare framkommer enstaka exempel på att eleverna ges möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande. Exempelvis beskriver lärare som undervisar i låg- och mellanstadiet i intervju hur de arbetar med självbedömningar för att tydliggöra för eleverna vad som ska bedömas, så att eleverna ska lära sig att "äga" sitt lärande. Lärare som undervisar i högstadiet säger att eleverna ofta använder sig av olika strategier utan att själva reflektera över dessa, men att de brukar fråga eleverna hur de studerat inför exempelvis prov för att uppmärksamma eleverna på hur resultaten hänger ihop med arbetet de lagt ner. Vid en övervägande del av de observerade lektionerna på låg- och mellanstadiet ges eleverna god möjlighet att reflektera utan ett givet svar samt att i grupp resonera och diskutera olika frågeställningar. Av intervju med eleverna på högstadiet framgår att det beror på ämnets karaktär och att de inom exempelvis de samhällsorienterande ämnena oftare får diskutera öppna frågeställningar.

Vidare framgår det av granskningen att lärarna på olika vis gör eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. I intervju med lärarna samt i inlämnad dokumentation framkommer att lärarna i sin årliga utvärdering ska ställa sig frågan hur de gett eleverna möjlighet att vara delaktiga i undervisningens utformning, vilket sedan följs upp av rektorn på medarbetarsamtalet. Lärare på högstadiet berättar att det centrala innehållet styr undervisningens innehåll i stor utsträckning, men att de brukar låta eleverna välja mellan olika arbetsformer och hur de ska bedömas i arbetet. Lärare berättar att eleverna kan ha svårt att ge förslag på vad de vill arbeta med och hur de ska arbeta med det när läraren frågar om det och att lärarna under undervisningens gång istället fångar upp vad eleverna tycker om arbetet. Samtidigt framgår att lärarna i lågstadiet använder sig av begreppet *inflytande*, som de förtydligar med bildstöd, för att tydliggöra för eleverna när de får välja mellan olika uppgifter att arbeta med. I intervjuerna framkommer exempel på att lärarna efterfrågar elevernas åsikter om undervisningen. Exempelvis att lärarna brukar fråga efter elevernas åsikter när de provat ett nytt sätt att arbeta, att eleverna inför utvecklingssamtalen får svara på frågor kring hur undervisningen kan utvecklas till det bättre samt att eleverna i slutet av vissa lektioner på olika vis får uttrycka vad som varit bättre eller sämre under lektionen. En del lärare låter även eleverna anonymt utvärdera arbetsformerna efter ett större arbetsområde.

Variation, aktivt lärarstöd och målfokus

Granskningen visar att undervisningen på Antonskolan Österäng är varierad och att lärarna organiserar undervisningen så att eleverna får växla mellan olika arbetssätt och arbetsformer. Det framgår av lektionsobservationer, lärarintervjuer och elevintervjuer att arbetsformerna varierar mellan enskilt arbete, arbete i par samt i grupp. Det framgår vidare att lärarna kombinerar olika metoder och arbetssätt, så som mer traditionella arbetsmetoder med exempelvis laborativa, för att gynna alla elevers olika förmågor. Lärare berättar att de när de planerar sin undervisning använder sig av så många olika sätt att träna på en förmåga som möjligt, för att nå samtliga elever. De observerade lektionernas innehåll präglas av en variation av arbetssätt där läraren håller genomgångar, eleverna får se film samt där uppgifterna är av gestaltande karaktär.

Granskningen visar vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd under lektionerna. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att flera lärare länkar till exempelvis filmklipp av genomgångar på den digitala lärplattformen, så eleverna kan få hjälp genom att ta del av genomgången ytterligare en gång och på ett annat vis. Där publicerar även ett flertal lärare en presentation av ämnesområdet med förklaringar och begrepp för eleverna att ta del av. Det framgår vidare att dubbelbemanning på lektionerna möjliggör för lärarna att ge eleverna det stöd de behöver under lektionerna, hjälpa dem att komma vidare i arbetet eller ge de elever som behöver det en extra genomgång. Lärarna ställer utmanande frågor till eleverna för att fånga deras uppmärksamhet under genomgångar samt diskuterar ämnesspecifika begrepp tillsammans med eleverna för att stödja eleverna i deras förståelse.

Slutligen visar granskningen att lärarna visserligen ofta har en viss struktur i undervisningen och ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna, men att syftet med undervisningen inte alltid tydliggörs för eleverna. Av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer framgår att lärarna ofta startar lektionerna med en återkoppling till föregående lektion samt avslutar med att lärarna presenterar vad som ska ske nästkommande lektion. Det framgår vidare att en huvuddel av lärarna presenterar den planerade arbetsgången för lektionen och i vissa fall tydliggörs denna arbetsgång även i skrift på tavlan i klassrummet. Arbetsgången har ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna genom att de bygger vidare på samma stoff. Vid en av de observerade lektionerna arbetar exempelvis eleverna först med ämnesspecifika begrepp, varpå de får se en informationsfilm där dessa begrepp ingår, för att sedan själva få rita ett flödesschema där de använder sig av samma begrepp. Däremot framgår av lärarintervjuerna att de olika arbetslagen har kommit olika långt i arbetet med lektionsstruktur och att tydliggöra syftet med undervisningen för eleverna samt

att diskussionerna i kollegiet ännu inte lett fram till en gemensam struktur. Av intervjuer med lärarna framgår vidare att enstaka arbetslag arbetar med lärandematriser i sin undervisning, men att detta arbete inte fått genomslag hos alla lärare. Rektorn säger i intervju att lektionsstrukturen skiljer sig mellan de olika stadierna, men att lärarna ska ha ett tydligt syfte med lektionen så att eleverna vet vad de ska arbeta med och varför. Det framgår emellertid av såväl lektionsobservationer som elevintervjuer att lärarna inte alltid presenterar syftet med undervisningen för eleverna. Eleverna berättar i intervju att lärarna förvisso kan förklara varför eleverna ska lära sig en viss sak, men att detta enbart görs för att uppmuntra eleven att kämpa vidare eller om eleven ifrågasatt nyttan av undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under rektorns ledning utveckla arbetet med att synliggöra syftet med undervisningen för eleverna.

Granskningen visar att syftet med undervisningen inte alltid tydliggörs för eleverna. Det kan leda till att det finns en ökad risk att eleverna inte får ett sammanhang av undervisningen och att motivationen kan minska hos eleverna.

I 1 kap 4 § skollagen anges att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.²

Vidare framgår av Skolverkets publikation *Så använder du ämnesplaner* att läraren gör professionella tolkningar och didaktiska val om hur det centrala innehållet ska behandlas på bästa sätt. Det ingår i lärarens professionella yrkeskunnande att avgöra hur det centrala innehållet kan ta form i olika undervisningsgrupper. Det är en central uppgift för lärare att planera och leda undervisningen med ett tydligt mål i sikte, men samtidigt ha beredskap för att ompröva, ändra och anpassa undervisningen beroende på hur den fungerar i den aktuella elevgruppen eller för enskilda elever. För lärarens lektioner, moment eller arbetsområden kan det vara meningsfullt att tala om mål som

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen (Lgr 22), 2.2 Kunskaper.

inte är så omfattande, det vill säga mål för det som läraren vill att eleverna ska lära sig och utveckla utifrån hur syftet och kursens centrala innehåll omsätts i undervisningen.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna med stöd av rektorn utvecklar arbetet med undervisningen så att lektionerna innehåller en tydlig introduktion där syftet med lektionen och dess arbetsmoment presenteras. Likaså att lektionen innehåller en sammanfattande avslutning vilket medverkar till att befästa elevernas nya kunskaper och kan ge eleverna möjlighet att utvärdera lektionen. I praktiken behöver rektorn därför avsätta tid på möten som rektorn styr där lärarna kan arbeta med detta. Arbetet kan innefatta att lärare tar del av varandras metoder för att på ett kortfattat och ett för eleverna lättförståeligt sätt förmedla syftet med undervisningen och vilka förmågor som undervisningen är tänkt att eleven ska kunna utveckla. Läraren kan med fördel kommunicera kontinuerligt under lektionen vilka förmågor eleverna ska utveckla och vilka betygskriterier/kriterier för bedömning som de ska bedömas mot. Rektorn behöver även följa upp detta arbete och hur det ger avtryck i undervisningen genom exempelvis regelbundna diskussioner med lärarna, auskultationer samt elevhearings.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn och personalen på Antonskolan Österäng har ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Granskningen visar vidare att lärarnas arbete med att skapa studiero inte är samlat och inte bygger på ett gemensamt förhållningssätt.

Arbetet för trygghet

³ Skolverket (2022) *Så använder du kursplanerna*, s 8–9.

Granskningen visar att rektorn och personalen har ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Av inhämtad dokumentation samt intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att arbetet bygger på en analys av de underlag skolan hämtar in. Resultaten från de olika trygghets- och trivselenkäter som skolan genomför sammanställs och analyseras av skolledning och elevhälsan samt redovisas övergripande för kollegiet. Utifrån analysen har skolan satt in såväl förebyggande som åtgärdande insatser. Av kartläggningen framgår att det finns ett behov av riktade insatser kopplade till värdegrund och trygghet för eleverna på högstadiet. Skolan har därför valt att arbeta förebyggande med exempelvis besök hos ungdomsmottagningen med högstadieeleverna och olika former av samverkan med organisationer. Skolans kurator följer även upp och diskuterar tryggheten på nätet i regelbundna samtal med klasserna på mellan- och högstadiet. Skolans främjande arbete består av rastvärdar, styrda rastaktiviteter för låg- och mellanstadiet, samtal om samtycke i lågstadiet och ett uppehållsrum för högstadiets elever. Av intervjuer med lärare framgår att det råder samsyn kring när och hur kränkningar anmäls, och rektorn berättar att hen går igenom skolans rutiner och policys gällande detta inför varje nytt läsår.

Arbetet med studiero och en lugn miljö

Granskningen visar att lärarnas arbete med att skapa studiero inte är samlat och inte bygger på ett gemensamt förhållningssätt. Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framgår att det förekommer diskussioner klassvis och i vissa arbetslag kring arbetet för att skapa studiero, men att det inte sker diskussioner mellan arbetslagen. Detta får till följd att arbetslagen arbetar olika med det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet med att skapa studiero och att arbetet även kan skilja sig från klass till klass. Av resultaten i Skolinspektionens skolenkät 2023 samt av intervjuer med elever, elevhälsan och lärarna framgår att det finns stora skillnader i upplevd studiero mellan eleverna i årskurs 5 och årskurs 8. I intervjuer med lärarna framkommer att skolledningen presenterade resultaten från skolenkäten på uppstartsdagarna i augusti och att skolan redan under vårterminen 2023 hade en insats för att förbättra studieron i årskurs 7–9. Syftet var att bland personalen skapa en tydligare gemensam förståelse kring åtgärder och konsekvenser genom att arbeta mer aktivt med en gemensam konsekvenstrappa för högstadiets elever. Lärarna märkte goda resultat och detta bekräftades även i den uppföljning skolan genomförde med eleverna i slutet av vårterminen. Det framgår dock att elevhälsans personal har identifierat att grunden till problemen med studiero för eleverna i högstadiet är att lärarna har olika förhållningssätt och rutiner, att det pågår en diskussion kring dessa skillnader, men att diskussionerna inte är strukturerade. En svårighet som har identifierats är att eleverna får fler olika undervisande lärare när de börjar årskurs 7 vilka inte har samma förhållningssätt och rutiner. Det handlar exempelvis om att lärarna förhåller sig olika

vad gäller mobiltelefoner i klassrummet, att det inte finns några tydliga gemensamma bestämmelser kring detta och att lärarna har olika strategier för att upprätthålla arbetsro i klassrummet. Lärarna i lågstadiet har påbörjat ett samlat arbete för att skapa studiero och tanken är att det arbetet ska följa med eleverna upp i mellanstadiet. Slutligen framgår det att det finns rutiner för att involvera eleverna i framtagande av ordningsregler, men samtidigt ger eleverna uttryck för att de inte vet vem som tagit fram ordningsreglerna på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna arbeta för att utveckla en samsyn, gemensamma strategier och förhållningsätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att studiero visserligen diskuteras i klasserna och arbetslagen, men att denna diskussion inte sker på ett gemensamt sätt i hela skolan. Lärarna saknar därför ett gemensamt förhållningssätt kring studiero vilket kan leda till otydlighet för eleverna vid exempelvis studieövergång samt byte av lärare.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. I läroplanen anges att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Rektorn har även ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med skolans lärare utvecklar ett samlat arbete kring studiero som utgår ifrån ett gemensamt förhållningssätt. Rektor behöver se till att det finns fungerande forum för lärarna att diskutera arbetet med studiero och att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och gemensamma strategier. De gemensamma strategierna kan till exempel handla om hur lärarna på skolan agerar om elever stör lektionerna, men även hur lärarna planerar, genomför och utvärderar undervisningen i syfte att främja studiero genom en engagerande och stimulerande undervisning. För att kunna sätta in verkningsfulla och hållbara åtgärder av främjande, förebyggande och åtgärdande karaktär behöver de kartläggningar och uppföljningar som skolan gör analyseras för att kunna utgöra

⁴ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen (Lgr 22), 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar.

underlag för utvecklingsåtgärder. Även detta område kan vara lämpligt att utgå ifrån vid ett kollegialt lärande. Skolinspektionen vill understryka vikten av elevernas löpande delaktighet både i att ta fram ett gemensamt förhållningssätt och i att formulera regler för hur ett sådant förhållningssätt ska respekteras.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn endast uppmärksammat enstaka avvikelser i betygssättning, att rektorn inte analyserar orsakerna eller har förklaringar till dessa och inte heller för diskussioner kring avvikelser med lärare. Granskningen visar vidare att rektorn till viss del möjliggör för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och arbeta med olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar, men att rektorn inte leder och ser till att detta arbete genomförs.

Analys och diskussion kring omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn endast uppmärksammat enstaka avvikelser i betygssättning, att rektorn inte analyserar orsakerna eller har förklaringar till dessa och inte heller för diskussioner kring avvikelser med lärare. Av intervju med rektorn framgår att hen i slutet av läsåret tittar på och har uppmärksammat vissa avvikelser i betygssättningen. Rektorn pekar exempelvis på att det vissa år förekommit större avvikelser mellan slutbetyg och resultat på nationella ämnesprov. Det framgår dock att rektorn inte diskuterat med enskilda lärare när de avvikit från resultaten på nationella ämnesproven i sin betygssättning, eller om betygsresultaten avvikit mellan kön, ämnen eller över tid i ett ämne utan nationella prov. Av inlämnad dokumentation framgår att ett ämne där det inte finns nationella prov avviker från andra ämnen eftersom alla elever i årskurs 6 de senaste tre åren och alla elever i årskurs 9 de senaste två åren nått minst betyget E i detta ämne. Rektorn säger att hen inte har uppmärksammat eller problematiserat detta. Rektorn berättar vidare att hen har förtroende för att lärarna är kompetenta i sin bedömning och betygssättning och därför inte har diskuterat avvikelser i betygssättning med berörda lärare och inte heller analyserat orsakerna till avvikelserna.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn till viss del möjliggör för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och arbeta med olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar, men att rektorn inte leder och ser till att detta arbete genomförs. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inkommen dokumentation framgår att lärarna i varierande grad samverkar kollegialt kring bedömning och betygssättning. Det finns avsatt tid en gång i veckan för kollegialt arbete i arbetslagen där lärarna ges tid att samverka kring såväl planering som bedömning av elevernas kunskaper. En av lärarna kan dock av schematekniska skäl inte alls delta vid dessa tillfällen och vissa lärare har inte någon ämneskollega att samverka med i bedömningsarbetet. Av Skolinspektionens enkät framgår också att lärarna upplever att de i låg utsträckning samverkar kring bedömning och betygssättning samt att skolan i låg utsträckning bedriver ett arbete för att säkerställa att bedömningar och omdömen/betyg är likvärdiga. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att arbetet vid de kollegiala mötena styrs av arbetslagen själva och inte av rektorn. Lärare i de lägre årskurserna beskriver hur de använder tiden till att samverka kring bedömning av elevernas kunskaper, men att detta arbete görs på eget initiativ och inte på uppdrag av rektorn. Vidare framgår att rektorn i lärarnas individuella utvärderingar frågar efter vilka bedömningsunderlag lärarna använt sig av i sina bedömningar av elevers kunskaper samt att detta diskuteras under medarbetarsamtalet. Det framgår dock att de olika arbetslagen arbetar i olika utsträckning med att öka likvärdigheten i sina bedömningar. Lärarna som undervisar i årskurs 1–3 har exempelvis kollegialt beslutat att använda de nationella bedömningsstöden i hela lågstadiet, men det framgår att i övriga årskurser varierar det mellan lärarna huruvida de använder dem som stöd i sin bedömning eller ej.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver organisera verksamheten så att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg och se till att lärarna arbetar med olika metoder för kvalitetssäkring för att öka likvärdigheten i omdömen och betyg.

Granskningen visar att rektorn till viss del möjliggör för lärarna att arbeta med olika metoder för att öka likvärdigheten i omdömen och betyg, men att hen inte ser till att detta sedan görs. Även om rektorn har avsatt tid för kollegial samverkan, framgår det att arbetslagen använder sig av denna tid i varierande utsträckning och att enstaka

lärare inte heller har möjlighet att delta eller har någon ämneskollega att samverka med.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av läroplanen framgår att lärarna vid betygssättning ska göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterierna.⁵ Av läroplanen framgår vidare att rektorn har särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, mot kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁶

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Rektorn har en central roll för lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Betygssättning bygger på att läraren har mandat att göra professionella bedömningar. För att sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper vid tiden för betygssättning behöver lärare ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att enas om former för dokumentation på skolenheten. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, till exempel när lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser såväl fysiska som digitala.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla arbetet för likvärdighet genom att ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg genom en strukturerad och systematisk samverkan kring bedömning och betygssättning. I detta ingår att alla lärare får tid och möjlighet att regelbundet och tillsammans med kollegor diskutera hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer, hur de kan bedöma olika elevprestationer samt hur de nationella proven och bedömningsstöden kan användas som underlag vid betygssättning. Detta kan rektorn med fördel ansvara för genom att exempelvis delta vid möten då lärare diskuterar bedömning, ge tydliga instruktioner till samtalsledare

⁵ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.7 *Bedömning och betyg*

⁶ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.8 *Rektorns ansvar*

⁷ Skolverket (2022) *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning*, s.18 och 23.

eller i uppdrag till förstelärare samt utforma tydliga mötesstrukturer. Rektorn kan med stöd från huvudman med fördel få till stånd ett samarbete med huvudmannens andra skolenhet, eller med en annan skolenhet, och därigenom ge lärarna möjlighet att samverka med andra lärare. Genom ett liknande samarbete minskar risken för en förskjutning av betygssättningen och att betygen blir relativa till eleverna på den egna skolan.

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

X Elsa Widerberg

Föredragande

Signerat av: Elsa Widerberg

I handläggningen av ärendet har även utredarna Maria Lundin och Kerstin Martinsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 6-7 september 2023. Besöket genomfördes av utredare Maria Lundin och utredare Elsa Widerberg.

Antonskolan Österäng är en skola i Kristianstads kommun med 213 elever i årskurserna 1–9. Huvudman är Anton Utbildning AB. Skolan leds av en rektor som tillträdde tjänsten som rektor i augusti 2023.